

به نام خدا

آموزش کاربردی نرم افزار

Bentley Water CAD/Water GEMS V 8 iss4

برای طراحی و تحلیل شبکه های آبرسانی

جهت دریافت دیسک همراه این کتاب از لینک زیر استفاده نمایید:

dl.dibagarantehran.ir/CDDIBA/bentleywatercadwatergems.rar

مؤلفان

علیرضا اسد دخت

(کارشناس ارشد محیط زیست)

علیرضا قاضی زاده

(کارشناس ارشد عمران - مهندسی آب و فاضلاب)

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی
ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق
مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

آموزش کاربردی نرم افزار

Bentley Water CAD/Water GEMS V8iss4

برای طراحی و تحلیل شبکه های آبرسانی

مؤلفان: مهندس علیرضا اسد دخت

مهندس علیرضا قاضی زاده

ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران

حروفچینی و صفحه‌آرایی: شبنم هاشم زاده

طرح روی جلد: مجتبی حجازی

چاپ: صدف

نوبت چاپ: هفتم

تاریخ نشر: ۱۴۰۱

تیراژ: ۵۰ جلد

قیمت: ۲۲۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۲۴-۵۵۵-۸

نشانی واحد فروش: تهران، میدان انقلاب،

خ کارگر جنوبی، روبروی پاساژ مهستان،

پلاک ۱۲۵۱

تلفن: ۰۲۰-۸۵۱۱۱-۶۶۴۱۰۰۴۶

کد پستی: ۱۳۱۴۹۸۳۱۸۵

فروشگاههای اینترنتی دیباگران تهران:

WWW.MFTBOOK.IR

www.dibagarantehran.com

نشانی تلگرام: [@mftbook](https://t.me/mftbook)

هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی.

هر گوشی همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران.

از طریق سایتها دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارد.

Dibagaran_publishing : نشانی اینستاگرام

فهرست مطالب

۱۱	فصل اول
۱۱	کلیات ..
۱۱	۱-۱-معرفی نرم افزار WaterGEMS V5i SS4
۱۷	فصل دوم
۱۷	معرفی محیط نرم افزار ..
۱۷	۲-۱-فضا (قالب) های کاری ..
۱۹	۲-۲-معرفی منوها ..
۳۰	۲-۳-معرفی نوار ابزارها ..
۴۴	۲-۴-انتخابابی کردن نوار ابزارها ..
۴۸	۲-۵-مدیریت دینامیک نمایش ..
۵۱	۲-۶-استفاده از Named View
۵۳	۲-۷-عملیات Paste و Copy در نرم افزار ..
۵۷	فصل سوم
۵۷	آغاز یک پروژه ..
۵۷	۳-۱-آغاز یک پروژه ..
۵۷	پنجره خوشامدگویی به محیط برنامه ..
۵۸	۳-۲-پروژه ها ..
۵۹	۳-۳-تنظیمات مربوط به مشخصات کلی پروژه ..
۶۰	۳-۴-تنظیمات اولیه در نرم افزار برای آغاز یک پروژه ..
۶۰	۴-۱-بخش تنظیمات کلی (Global Tab)
۶۳	۴-۲-بخش تنظیمات پروژه (Project Tab)
۶۹	۴-۵-فراخوانی داده ها از سایر مدل ها (Importing Data)
۷۰	۴-۶-ذخیره سازی داده ها به فرمتهای قابل فرآخوانی در سایر مدل ها (Exporting Data)
۷۵	فصل چهارم
۷۵	استفاده از ایجاد کننده مدل (Model Builder)

۷۵	۴-۱-آماده سازی برای استفاده از ModelBuilder
۷۶	۴-۲- مدیریت کننده اتصال ModelBuilder
۷۸	۴-۳- ابزار ModelBuilder
۷۸	گام ۱ : مشخص کردن فایل داده ها (یا بانک اطلاعاتی)
۸۰	گام ۲ : مشخص کردن گزینه های فضایی و اتصال (Specify Spatial and Connectivity Options)
۸۱	گام ۳ : مشخص کردن عناصر گزینه های ایجاد، حذف و بروز رسانی (Specify Element Create/Remove/Update Options)
۸۳	گام ۴ : گزینه های اضافی
۸۵	گام ۵: مشخص کردن فیلد های مورد نظر برای انتقال برای هر گروه جدول یا ویژگی (Specify Field mappings for each Table/Feature Class)
۸۸	گام ۶: تأیید عملیات همگام سازی (Build operation Confirmation)
۹۳	فصل پنجم
۹۳	ایجاد شماتیک یک شبکه متعارف در محیط نرم افزار
۹۵	۵-۱- فراخوانی نقشه پایه به عنوان تصویر پس زمینه
۹۸	۵-۲- ترسیم اسکلت شبکه
۱۰۳	گزینه Annotation
۱۰۵	گزینه Color Coding
۱۰۷	گزینه Folder
۱۱۲	فصل ششم
۱۱۳	معرفی و نحوه مدل سازی سایر اجزای موجود در شبکه های توزیع آب
۱۱۳	۶-۱- اجزاء مدل و ویژگی های آن ها:
۱۳۹	۶-۴-۱- مخزن (Tank)
۱۴۳	۶-۵- رزروار
۱۴۶	۶-۶- Periodic Head-Flow
۱۹۶	۶-۲- اضافه کردن یک جزء به مدل
۱۹۷	۶-۳- مدل سازی لوله های منحنی و خمیده
۱۹۹	۶-۴- متصل کردن اجزاء و عناصر
۱۹۹	۶-۵- تغییر ویژگی های اجزاء در مدل
۲۰۲	۶-۶- تقسیم لوله ها به بخش های کوچکتر

۲۰۴	۷-۶- انفال و اتصال مجدد لوله‌ها
۲۰۵	۸-۶- ادغام کردن گره‌ها در یک شعاع مشخص
۲۰۷	۹-۶- انتخاب لوله‌های مجاور
۲۰۷	۱۰-۶- ویرایش مشخصات مربوط به اجزاء
۲۰۸	برچسب زنی به اجزاء و عناصر مدل
۲۰۸	۱۱-۶- تغییر واحدها در پنجره‌ها - تنظیمات مربوط به گزینه‌های فیلدها
۲۰۹	۱۲-۶- طول اجزای خطی در نرمافزار
۲۱۱	فصل هفتم
۲۱۱	تخصیص رقوم زمین به گره‌ها و اجزای نقطه‌ای
۲۱۲	۱-۷- ابزار TRex برای تخصیص رقوم زمین
۲۱۷	فصل هشتم
۲۱۷	بارگذاری شبکه
۲۱۷	۱-۸- نحوه تخصیص تقاضا
۲۱۷	۲-۸- تخصیص تقاضا در واحد زمان برای عناصر مصرفی
۲۱۸	۱-۲-۸- تخصیص تقاضا از پنجره مشخصات هر عنصر
۲۱۹	۳-۸- معرفی منوها
۲۲۱	۴-۸- نحوه تعریف تقاضا در Demand Control Center
۲۲۲	۵-۸- تخصیص سرانه برای عناصر مصرفی
۲۲۳	۶-۸- تعریف سرانه واحد تقاضا
۲۲۶	۷-۸- تخصیص واحد تقاضا از پنجره مشخصات هر عنصر
۲۲۸	۸-۸- تخصیص واحد تقاضا از جدول Unit Demand Control Center
۲۳۲	۹-۸- دبی ورودی براساس الگوی زمانی مصرف (Pattern Load)
۲۴۸	۱۰-۸- بارگذاری شبکه با استفاده از ابزار LoadBuiler
۲۷۹	فصل نهم
۲۷۹	انجام محاسبات آنالیز و طراحی توسط نرمافزار
۲۸۷	فصل دهم
۲۸۷	ارائه نتایج مدل سازی توسط نرمافزار
۲۸۷	۱-۱۰- پلان شبکه آب

۲۸۸.....	۲-۱۰- ترسیم پروفیل .....
۲۹۷.....	فصل یازدهم .....
۲۹۷.....	استفاده از آلترناتیوها و سناریوهای مدل سازی .....
۲۹۷.....	۱-۱۱- ایجاد آلترناتیوها .....
۳۱۷.....	۱۱-۲- ایجاد سناریوها .....
۳۲۷.....	فصل دوازدهم .....
۳۲۷.....	Darwin Designer .....
۳۴۵.....	فصل سیزدهم .....
۳۴۵.....	تحلیل دبی آتش سوزی .....
۳۴۵.....	۱-۱۳- بررسی ضوابط نشریه ۳-۱۷ .....
۳۴۶.....	۲-۱۳- تحلیل شبکه همزمان با وقوع آتش نشانی .....
۳۴۶.....	۳-۱۳- تحلیل آتش نشانی بر اساس دبی فرضی .....
۳۵۳.....	۴-۱۳- تحلیل خودکار دبی آتش نشانی .....
۳۶۷.....	فصل چهاردهم .....
۳۶۷.....	سایر قابلیت های نرم افزار .....
۳۶۷.....	۱-۱۴- ترسیم گراف (Graphs) .....
۳۷۲.....	۲-۱۴- ایجاد الگوهای مشخصاتی (Prototypes) .....
۳۷۴.....	۳-۱۴- ترسیم خطوط هم مقدار (Contours) .....
۳۷۸.....	۴-۱۴- استفاده از ابزار مجموعه های انتخابی (Selection Sets) .....
۳۸۰.....	۵-۱۴- پیاده سازی سیستم های کنترلی .....
۳۸۷.....	۶-۱۴- ایجاد یک مجموعه کنترلی (Control Set) .....
۳۸۹.....	تخصیص یک مجموعه کنترلی به یک آلترناتیو برای استفاده در یک سناریو .....

مقدمه ناشر

خط مژی کیفیت انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب‌هایی است که بتواند خواسته‌هایی بر روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد.

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بیکران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی دانشگاهی، علوم پایه و به ویژه علوم کامپیوتر و انفورماتیک گام‌هایی هرچند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گستردگی علوم و توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی‌ترین و راحت‌ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع‌رسانی، بیش از پیش روشن می‌نماید. در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری جمعی از اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران، محققان و نیز پرسنل ورزیده و ماهر در زمینه امور نشر درصد داشته است. تلاش‌های مستمر خود برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پُربار، معتبر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهند.

کتابی که در دست دارید با همت "مهندس علیرضا اسد دخت و مهندس علیرضا قاضی زاده" و تلاش جمعی از همکاران انتشارات میسر گشته که شایسته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.

کارشناسی و نظارت بر محتوا: زهروه قزلباش

در خاتمه ضمن سپاسگزاری از شما دانش‌پژوه گرامی درخواست می‌نماید با مراجعه به آدرس dibagaran.mft.info (ارتباط با مشتری) فرم نظرسنجی را برای کتابی که در دست دارید تکمیل و ارسال نموده، انتشارات دیباگران تهران را که جلب رضایت و وفاداری مشتریان را هدف خود می‌داند، یاری فرمایید.

امیدواریم همواره بهتر از گذشته خدمات و محصولات خود را تقدیم حضورتان نماییم.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
Publishing@mftmail.com

مقدمه مولف

نرمافزار WaterCAD/WaterGEMS ۷۸ نسبتاً کاربردی برای کاربران برای طراحی و آنالیز شبکه‌های توزیع آب می‌باشد. این نرمافزار از جمله پر طرفدارترین محصولات شرکت Bentley می‌باشد که برای تحلیل شبکه‌های توزیع آب استفاده می‌شود و قابلیت‌های فراوانی نظیر محاسبه سرعت، فشار و سایر پارامترهای هیدرولیکی، شبیه‌سازی حالت آتش‌نشانی، شبیه‌سازی کیفیت شبکه آب و مدلینگ آلودگی، محاسبات هزینه انرژی و طراحی و بهینه سازی شبکه توزیع آب با استفاده از الگوریتم ژنتیک را دارد.

مولفین این کتاب با داشتن بیش از ده سال تجربه طراحی شبکه‌های توزیع آب (با نرمافزارهای مختلف از جمله این نرمافزار) و همچنین تجربه تدریس طراحی با استفاده از این نرمافزارها که منجر به آشنایی با مواردی که عموماً مورد نیاز و سوال کاربران مقاضی فراغیری این نرمافزارها می‌باشد، اقدام به تهییه کتاب فوق نموده‌اند.

در این کتاب سعی گردیده مطالب به گونه‌ای ارائه گردد که هم کاربرانی که برای اولین بار قصد انجام یک پروژه طراحی شبکه توزیع آب را دارند، بتوانند از مطالب آن استفاده کنند و هم کاربرانی که تا حدودی با این نسخه نرمافزار (Bentely) و یا با نسخه‌های قبلی آن (Haestad) آشنا هستند نیز بتوانند آگاهی خود را نسبت به قابلیت‌های این نرمافزار افزایش دهند. در راستای اهداف فوق، در کنار سرفصل‌های مربوط به معرفی محیط کاری نرمافزار و معرفی ابزارها، منوها و تنظیمات نرمافزار، کلیه مراحل یک پروژه طراحی شبکه توزیع آب به صورت گام به گام به همراه نحوه ارائه نتایج مدل‌سازی (شامل تهییه پلان شبکه، تهییه پروفیل‌های طولی از شبکه و نحوه تهییه جدول محاسبات هیدرولیکی) ارائه گردیده است.

از جمله ویژگی‌های مهم این نرمافزار می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- طراحی و مدیریت مدل هیدرولیکی
- طراحی هوشمند و ارزیابی ظرفیت لازم برای آتش‌نشانی
- بهینه سازی سیستم با هدف ارتقاء کارایی و اثربخشی
- آنالیز حساسیت لوله و شیرآلات
- مدیریت مصرف انرژی
- محاسبه سرعت، فشار و سایر پارامترهای هیدرولیکی
- شبیه سازی حالت آتش‌نشانی

- شبیه سازی کیفیت آب
- مدلینگ آلودگی در شبکه های توزیع
- محاسبه غلظت آلاینده پس از ورود به شبکه و در زمانی خاص
- محاسبات هزینه انرژی
- طراحی و بهینه سازی شبکه توزیع آب با استفاده از الگوریتم ژنتیک
- یافتن محل نشت آب در شبکه های توزیع آب شهری

با توجه به حجم بالای مطالب و قابلیت های این نرم افزار، در این مجموعه عمدتاً به موضوعاتی از قبیل آشنایی و شروع کار با این نرم افزار، مدل سازی شبکه و انجام محاسبات در حالت های پایدار و ۲۴ ساعته، شبیه سازی آتش نشانی، داروین دیزاین، کار با آلترناتیوها و سناریوهای نجوه ارائه نتایج و .... پرداخته شده و موضوعاتی مانند شبیه سازی کیفیت آب و تحلیل شبکه در حالت جریان های غیر یکنواخت در حیطه این کتاب نمی باشد که در مجموعه های آتی تکمیلی و به صورت تخصصی تر به آنها پرداخته خواهد شد.

اگر چه سعی گردیده تا مطالب کتاب به صورت کامل و بدون نقص ارائه گردد، ولی با این حال مطمئناً خالی از اشکال نمی باشد، بنابراین از تمامی کاربرانی که کتاب حاضر را مورد استفاده قرار می دهند، تقاضا می شود هرگونه اشکال یا پیشنهادی برای بهبود و اصلاح محتوای کتاب حاضر دارند از طریق ایمیل wsctraining@gmail.com به ما منتقل سازند تا در چاپ های بعدی مورد استفاده قرار گیرند. همچنین کاربران می توانند هرگونه سوال در مورد این نرم افزار را به وسیله همین ایمیل مطرح سازند.

در پایان لازم می دانم از همکاری صمیمانه دوست خوبم، جناب آقای مهندس جواد کریمی پارچیان که در تألیف این مجموعه همکاری صمیمانه ای داشتند، تشکر نمایم